

Ügyszám: NAIH/2017/6169/2/J
(NAIH/2017/6204/2/J)
Ügyintéző: dr. Bíró János
Hiv. szám: 24894-3/2017.

Dr. Magyariné dr. Nagy Edit részére
szabályozási és koordinációs helyettes államtitkár

Belügyminisztérium

laszlo.kalman@bm.gov.hu

szkhat@bm.gov.hu

Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszony!

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény módosításáról szóló törvénytervezet (a továbbiakban: Hpt. mód.) , valamint a nemzetbiztonsági szolgálatok és a bűnüldözési, bűnmegelőzési tevékenységet folytató szervek, valamint a pénzügyi intézmények közötti együttműködés rendjéről szóló kormányrendelet (a továbbiakban: Vhr.) véleményezésre megküldött tervezetéhez a következő észrevételeket teszem:

1. A Hpt. mód. indokolása szerint az Nbtv. 40. §-ában foglaltakkal kapcsolatban merült fel a Hpt. kiegészítésére vonatkozó javaslat. Az Nbtv. 40. §-a a nemzetbiztonsági szolgálatok adatkéréseit szabályozza. A Hpt. mód. és a Vhr. ezeken túl a bűnüldözési, bűnmegelőzési tevékenységet végző szervek adatkéréseit is szabályozni kívánja, ám a véleményezésre megküldött tervezet indokolása nem tér ki arra, hogy mennyiben szükséges a szabályozás hatályának ilyen kiterjesztése. Ezért ezzel kapcsolatban egyelőre csak annyit állapíthatok meg, hogy a nemzetbiztonsági, valamint a bűnmegelőzési, bűnüldözési célú adatkérések egysátoornássá tétele és egységes szabályozása akkor fogadható el, ha az nem ellentétes a személyes adatok védelmének követelményeivel. Az említett két lehetséges adatkezelési cél esetében eltérnek a szektorális adatkezelési szabályok, ezért a továbbiakban külön-külön vizsgálom azt, hogy a tervezett szabályozás egyes elemei összhangban vannak-e az adott adatkezelésre vonatkozó törvényekkel, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénnyel (a továbbiakban: Infotv.).

2. A Vhr. 5. § (2) bekezdése korlátozni kívánja a továbbítandó adatok megjelenítését, valamint a pénzügyi intézmény munkatársainak személyes közreműködését, ha az adatszolgáltatás enélkül is teljesíthető. Ilyen értelmű korlátozást az Nbtv. 40. § (1) bekezdésének vonatkozó szabályai (amelyek szerint az adattovábbítást elektronikus formában, elektronikus adatkapcsolat útján, az érintett nemzetbiztonsági szolgálat által meghatározott műszaki követelményeknek megfelelő, az adatkezelő által térítésmentesen kiépített és üzemeltetett csatlakozási felületen kell teljesíteni) nem tartalmazzák. Az Infotv. 3. § 9., 10. és 11. pontjából, valamint az adatkezelő adattovábbításra is kiterjedő jogi felelősségéből az következik, hogy az adatok továbbításáról az adatkezelőnek kell döntenie, még olyankor is, ha az adatok továbbítására törvény kötelezi. Ezzel nincs összhangban a Vhr. 5. § (2) bekezdése, mert ha annak értelmében az adatkezelő nem lesz jogosult a személyes közreműködésre és a szolgáltatandó adatok megjelenítésére, akkor nem lesz képes megalapozott döntést hozni az adattovábbításról.

3. A szolgáltatandó adatok megjelenítésének és az adatkezelő személyes közreműködésének korlátozására irányuló – de az előterjesztésben foglaltaktól eltérően nem kormányrendeleti, hanem törvényi jogforrási szintű - speciális szabályok megalkotása ésszerű lehetne a titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés (a továbbiakban együtt: titkos információgyűjtés) keretében történő adatkéréssel összefüggésben, ám javasolom figyelembe venni, hogy az adatkezelő érdemi közreműködésének megszüntetése kiiktat egy fontos adatvédelmi kontrollt, hiszen ha az adatkezelőnek nem lesz tudomása az adattovábbításokról, akkor nem fogja tudni kiszűrni és az adatkezelő számára visszajelezni a nyilvánvalóan téves, ill. törvénysértő adatkéréseket. Ezért az adatkezelő közreműködésének korlátozása esetén más, megfelelő jogi szabályozási garanciák beépítése szükséges az adatvédelem jelenlegi szintjének megőrzése érdekében.

4. A tervezett szabályozás tárgykörébe szintén beletartozó egyéb (a titkos információgyűjtés körén kívül eső), bűnmegelőzési, bűnüldözési célú adatkérések esetében az adatkezelő közreműködésének korlátozása nem indokolható, ezért e tekintetben javasolom a korlátozást elhagyni.

5. Az Infotv. 15. § (2) bekezdése szerint az adatkezelő az adattovábbítás jogszerűségének ellenőrzése, valamint az érintett tájékoztatása céljából adattovábbítási nyilvántartást vezet, amely tartalmazza az általa kezelt személyes adatok továbbításának időpontját, az adattovábbítás jogalapját és címzettjét, a továbbított személyes adatok körének meghatározását, valamint az adatkezelést előíró jogszabályban meghatározott egyéb adatokat. Ez annak a már a 15/1991. (IV. 13.) AB határozat indokolásában is kinyilvánított alkotmányos követelménynek az érvényesüléséhez szükséges, amely szerint a személyes adatok útjának, felhasználásának nyomon követhetőnek kell lennie. A nemzetbiztonsági célú adattovábbítások esetében az Nbtv. 40. § (1a) bekezdése határozza meg az adatátadóra és az adatátvevőre vonatkozó speciális adattovábbítási nyilvántartási szabályokat, amelyek azonban nem tartalmazzák, hogy az adatátadás kire vonatkozik, ezért nem, vagy csak alig használhatók az adattovábbítás jogszerűségének utólagos ellenőrzéséhez, tehát nem felelnek meg a 15/1991. (IV. 13.) AB határozatból levezethető szabályozási követelménynek. Ezért a tervezett szabályozás kapcsán

célszerű lenne a fentiek figyelembe vételével kiegészíteni az Nbtv. 40. § (1a) bekezdésében foglaltakat is.

6. A bűnmegelőzési, bűnüldözési célú adatkérésekkel kapcsolatban nem alkalmazható az Nbtv. 40. § (1a) bekezdése, ezért az előző pontban írtakon túl külön vizsgálandó, hogy ezek esetében megfelelő-e az adattovábbítások nyilvántartásának szabályozása, figyelembe véve azt, hogy a Vhr. 5. § (1) és (2) bekezdései előírják az adatkezelő számára, hogy valamennyi, az adatszolgáltatással kapcsolatban keletkezett adathordozót meg-, illetve visszaküldjön az adatigénylő számára, továbbá megtiltják, hogy az adatszolgáltatásokkal kapcsolatban adatokat gyűjtsön és archiváljon. Véleményem szerint

6.1. a bűnmegelőzési, bűnüldözési célú, de a titkos információgyűjtés körén kívül eső adatkérésekkel összefüggésben semmi sem indokolja a hivatkozott korlátozásokat, ezért e szabályozási tárgykörben a fel kellene oldani azokat.

6.2. Ami a bűnmegelőzési, bűnüldözési célú, a titkos információgyűjtés körébe eső adatkérések naplózását illeti, véleményem szerint kialakítható lenne olyan szabályozás, amely a titkos információgyűjtéssel kapcsolatos bűnüldözési érdek sérelme nélkül biztosítaná az adattovábbítások jogszerűségének utólagos ellenőrizhetőségét, ám ez törvényi szintű szabályozást igényelne és olyan módon kellene felépíteni az adattovábbítások nyilvántartását, hogy legyen egy olyan hiteles adatforrás amelyből az adattovábbítások azok jogszerűségének utólagos ellenőrizhetősége céljából személyhez köthetően is lekérdezhetők lennének.

7. Nem világos, hogy milyen szerepet szán a tervezett szabályozás az NBSZ-nek:

- A Hpt. mód. 164/C. § (2) bekezdése lehetőséget kíván adni arra, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokon kívül a bűnüldözési és bűnmegelőzési tevékenységet végző szervek is az NBSZ-en keresztül kérhessék az adatokat. Ugyanakkor a 164/C. § (4) bekezdése szerint a pénzügyi intézmény csak a nemzetbiztonsági szolgálatok által meghatározott igényeket köteles figyelembe venni a műszaki rendszer létesítésekor. Vagyis a bűnüldözési és bűnmegelőzési tevékenységet végző szervek igénybe vehetik az NBSZ közreműködését, de a pénzügyi szolgáltatók nem lesznek kötelesek az e szervek műszaki rendszerrel kapcsolatos igényeit figyelembe venni.

- Az is tisztázandó lenne, hogy lesz-e az NBSZ-nek olyan, a műszaki rendszer üzemeltetésén túlmutató feladata, amelyre tekintettel adatvédelmi szempontból nem adatfeldolgozónak, hanem adatkezelőnek kellene tekinteni. Ez azért tisztázandó, mert ha az NBSZ adatkezelőnek fog minősülni, akkor például a „saját nevében” is naplóznia kell a lekérdezéseket.

Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszony! Az Nbtv. 40. § (1) bekezdése szerinti, lényegében automatizált adatátvételt lehetővé tevő műszaki rendszerek létrehozása és azok jogi szabályozása

számos adatvédelmi kérdést vet fel, ezért a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság meg kívánja ismerni az informatikai rendszer létrehozására és működésére vonatkozó terveket is, hogy megfelelő részletességű áttekintést nyerjünk arról, hogy a tervezett adatkezelés miképpen fogja befolyásolni a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülésének feltételeit. Hatóságom részéről dr. Bíró János főosztályvezetőt (e-mail: biro.janos@naih.hu , telefon: 391-1425) jelölöm ki a tárgybeli ellenőrzés előkészítésére. Kérem szíves intézkedését, hogy az Önök által kijelölendő kapcsolattartó velem vegye fel a kapcsolatot!

Budapest, 2017. december "20"

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár